

MyFaces Özgür JSF Uyarlaması

Bora Güngören
Portakal Teknoloji
bora@portakalteknoloji.com

Sunum Bilgisi ve Lisans

- Bu sunum 22 Mayıs 2005 günü Linux Kullanıcıları Derneđi adına verilmiştir.
- Sunum içeriği GPL ile lisanslıdır. Lisans detaylarını öğrenmek yada sunumu elde etmek için LKD'ye başvurabilir yada bora@portakalteknoloji.com adresine eposta yollayabilirsiniz.

Sunum İçeriđi

- Web Uygulaması Kavramı
- Model Görünüm Denetleyici
- Java Server Faces (JSF) Mimarisi
- Sun Referans Uyarlaması
- MyFaces Özgür Uyarlaması

Web Uygulaması Kavramı

- Temel olarak bakarsak HTTP üzerinden çalışan bütün uygulamalar bir **Web Uygulaması** olarak adlandırılabilir.
 - Sun Microsystems, J2EE kapsamında bir web uygulamasını herhangi bir J2EE uygulamasına HTTP tabanlı bir **önyüz** sağlayan uygulama olarak tanımlamaktadır.
 - Java ile yazılan yada Java sistemlerine önyüz oluşturan uygulamalara da kısaca Java web uygulaması diyebiliriz.

Web Uygulaması Kavramı

- Web uygulamaları HTTP üzerinden çalışmak durumunda olduklarından çeşitli HTTP kavramları ile karşılaşmak kaçınılmazdır.
 - **İstemci** ve **sunucu** kavramları uygulamanın nasıl çalışacağına kadar her yerde kullanılacaktır.
 - İstemci tarafında işlevsellik (JavaScript, Applet, vs.) sunulması veya veri saklanması ile aynı işlerin sunucu tarafında yapılması çok farklıdır.
 - HTTP nedeni ile **istek/yanıt** çevrimlerine mahkum oluruz.
 - Kullanıcının çoğu girdisi, zorunlu olarak bir istek/yanıt çevrimine yol açar. Bu yazılımın tasarımını zorlaştırır.

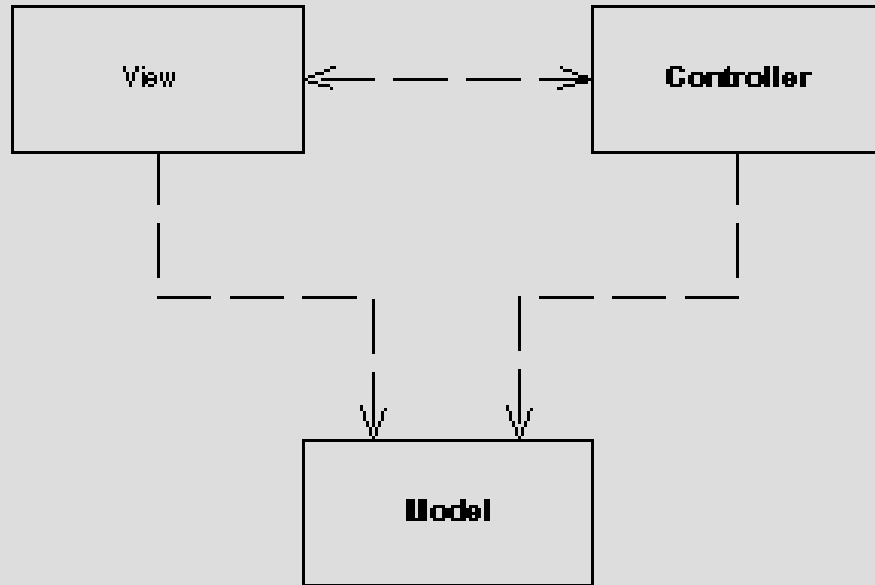
Web Uygulaması Kavramı

- Web uygulamaları HTTP üzerinden çalışmak durumunda olduklarından çeşitli HTTP kavramları ile karşılaşmak kaçınılmazdır.
 - HTTP bir uygulama sözleşmesi olarak **durumsuz** (stateless) bir sözleşmedir. Bunun sonuçları çok önemlidir.
 - Bir noktaya (sayfa) nereden geldiğimiz sözleşme için bir farkı yoktur. Yola bağımlı davranışı planlamak için ileri düzeyde oturum yönetimi tasarımları gerekir.
 - Bir görünümü (sayfayı) yenilediğimiz zaman bir çok işlem yeniden yapılır.

Web Uygulaması Kavramı

- Bu sorunlar elbette çözülebilir ancak web uygulamalarının boyutu büyüdüğünde bu sorunların çözümü için harcanan çaba, esas uygulama için harcananın üzerine çıkar.
- Bir çok görev kritik uygulamanın web uygulaması haline dönüşmesindeki gecikme biraz da bu nedenledir.
 - Finans uygulamaları
 - ERP uygulamaları
 - Askeri uygulamalar

Model Görünüm Denetleyici

- Model Görünüm Denetleyici (Model-View-Controller / MVC) tasarım biçimi görsel bileşen tabanlı uygulamalar için tasarlanmıştır.

Model Görünüm Denetleyici

- Bu biçim 1970'lerde Smalltalk dili içinde zorunlu hale getirilmiş ve 1980'lerden bu yana neredeyse tüm C++ ve ardından tüm Java grafik kullanıcı arabirimi kitaplıklarında yerini bulmuştur.
 - Visual C++ ve MFC'deki **CDocument** (Model) **CView** (View) ve **CApplication** (Controller) sınıfları
 - Java Swing'deki bileşenler ve olay işleme mekanizması

Model Görünüm Denetleyici

- Web uygulamalarında MGD uygulamak masa üstü uygulamalara göre farklı yaklaşımlar ister.
- Bir Java web uygulaması düşünelim.
 - Görünüm olarak (CSS yada XSLT ile biçimlendirilen) bir JSP sayfası.
 - Denetleyici olarak bir Servlet sınıfı.
 - Model olarak Servlet sınıfının eriştiği Java nesnelere.

Model Görünüm Denetleyici

- MGD uygulaması hatalı yapılırsa sadece uygulama mantığında kırılma değil güvenlik açıkları da ortaya çıkar.
 - Bu nedenle **uygulama çatıları** kullanarak geliştirme yapmak son derece yaygın ve mantıklı bir çalışmadır.
 - Web uygulamalarında MGD yapısı için yazılan uygulama çatıları her üç rolü de üstlenen sınıflar için üst sınıflar tanımlar.
 - Bunun dışında tipik bazı uygulama teknikleri için ek sınıflar bulunur.

Model Görünüm Denetleyici

- Java/J2EE için popüler **Struts** çatısı ve .NET için **WebForm** yapılarına bakacak olursak, bunlarla yazılan uygulamalar bahsedilen yapıda çalışmaktadır.
 - Ancak bu sistemler hala HTTP' nin belirgin sınırlamalarına göre yazılırlar.
 - Bu nedenle görsel bileşenlere dayanan masa üstü uygulamalarının benzeri biçimde geliştirilemezler.
 - Bu çatıların MGD değil de **Model 2 Web Uygulaması** olarak adlandırılması daha doğru olur.

Java Server Faces

- Java Server Faces, yeni nesil bir önyüz teknolojisidir.
- Aşağıdaki prensipleri uygulamak üzerine kuruludur.
 - Masa üstü uygulamalardaki MGD sistemini ve bileşen modellerini kullanarak geliştirme yapmak.
 - Bu bileşenlerin kurduğu yapıların görünümlerininin seçilen bir önyüz teknolojisine eşlenmesi için gerekli dönüşümün otomatik yapılabilir.
 - Uygulamanın işlemesi için gerekli ek yapı da dönüştürülür.
 - Böylece masaüstü uygulaması gibi çalışan web uygulaması geliştirmiş oluruz.

Java Server Faces

- Bir JSF uygulaması temel olarak fazla bir değişiklik gerektirmeden farklı önyüz teknolojilerine yönelik olarak yeniden yapılandırılabilir.
 - JSP üzerinden HTML
 - WAP
 - XUL

Java Server Faces

- JSF uygulamalarında MGD sistemi, daha önceki teknolojilerde bulunmayan oldukça gelişmiş bir yapı ile sağlanır.
 - ActionForm'lar yada WebForm'lardan farkın ana nedeni JSF uygulamalarında bileşenler için önyüz teknolojilerden bağımsız nesnelere oluşan ayrı bir görünüm yapısının bulunmasıdır.
 - Görsel bileşenlerin durumları sunucu tarafında saklanır. Bu da HTTP'nin durumsuz olmasından kaynaklanan sorunları ortadan kaldırır.
 - Bu ayırım sayesinde JSF uygulamalarında doğrulama daha gelişmiş biçimde yapılabilir ve daha çok özelliği olan ileri görsel bileşenler tasarlanabilir.

Java Server Faces

- Bir JSF uygulamasının yaşam çevrimi istek/yanıt çevrimi yerine bir görünüm üzerinde yapılan eylemlere dayanan olayların işlenmesine dayanır.
 - Bu model tamamen masa üstü uygulamalardaki model ile aynıdır.
 - Olay türleri, çeşitli olay işleyiciler, hata durumlarının işlenmesi ile bir JSF uygulaması (sunucu tarafına ulaştınca) pek de bir web uygulaması gibi davranmaz.

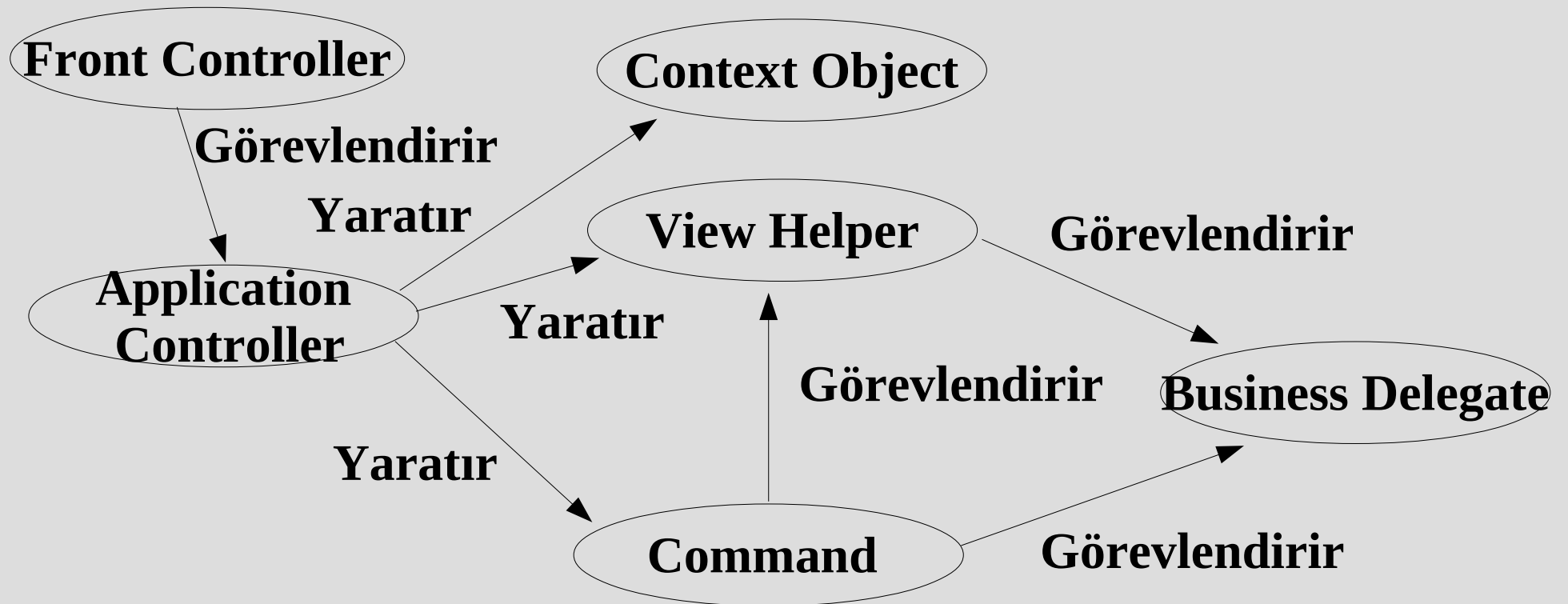
Java Server Faces

- Bir JSF uygulaması yönetilmiş ortamda çalışır.
 - Modeldeki veri içeren bileşenler görünümdeki görsel bileşenlerin davranışını etkileyen durumu saklar.
 - Bu nedenle bu bileşenlerin yönetilmesi uygulama geliştiren kişiye büyük kolaylık sağlar
 - Dört değişik kapsam vardır. İstek / Oturum / Uygulama / Adsız.
 - Nesneler bir soyut fabrika tarafından yaratılır ve ayar dosyaları aracılığı ile belirtilen ayarlara sahip olurlar. Bu fabrika XML dosyalarından aldığı parametreleri kullanır.

Java Server Faces

- Bir JSF uygulamasının JSP önyüzü ile çalışması durumunda HTTP istek/yanıt ikilileri oluşmak zorundadır.
 - Bu durumda JSF'in JSP önyüz sınıfları devreye girecektir. Bunların çalışması Struts'in çalışmasına çok benzer.
 - Bir **Ön Denetleyici** (Front Controller) görevine sahip olan **FacesServlet** sınıfı
 - İstekleri değerlendirir.
 - Gerekli olayları oluşturur ve olay işleyicilere yönlendirir.
 - Uygulama akışını seçilen bir görünümün bileşen ağacına yönlendirir.

Java Server Faces

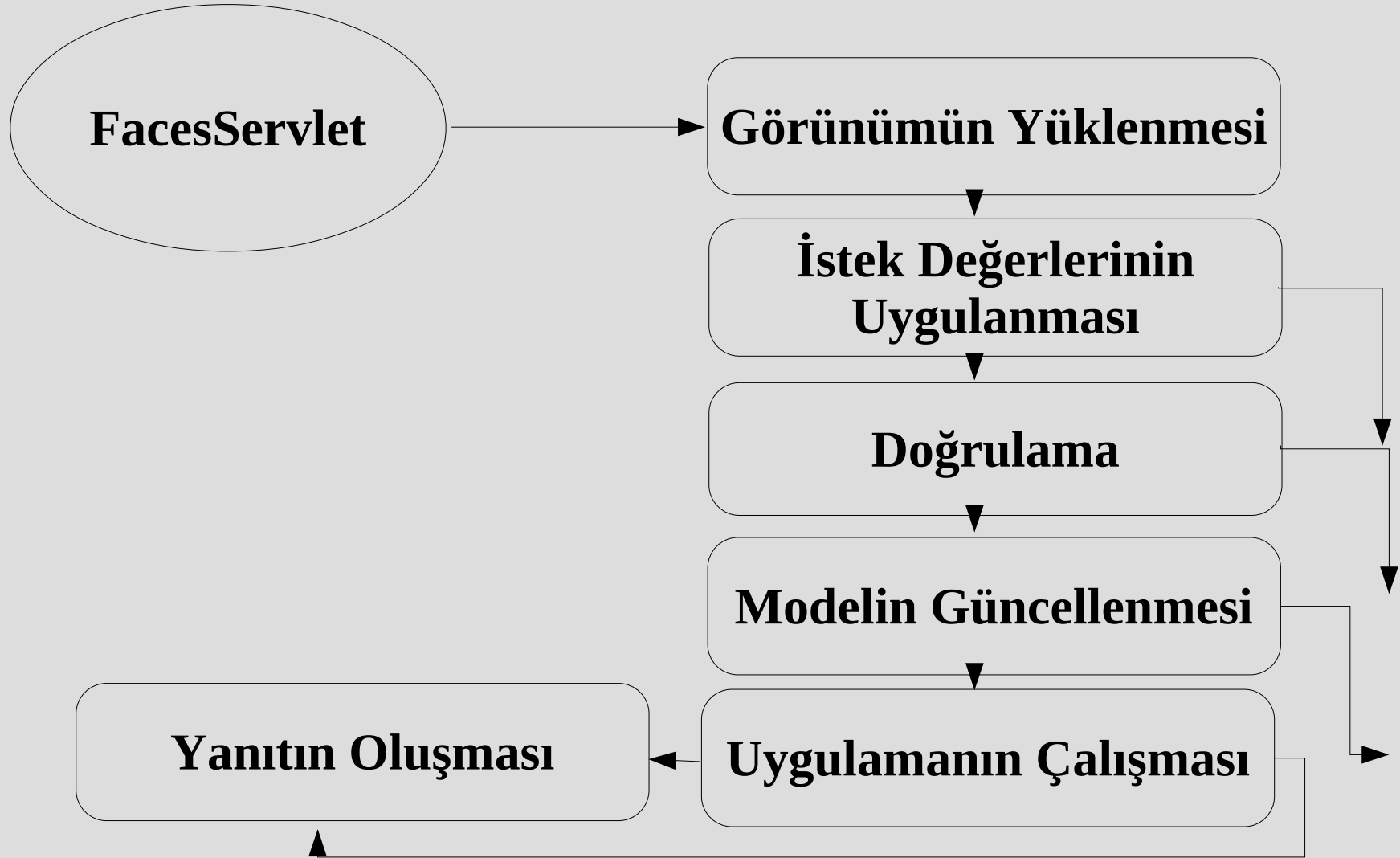
Java Server Faces

- JSF görsel bileşenleri **Bileşke** (Composite) tasarım biçiminin bir örneği olan bir bileşen ağacı içinde yer alırlar. Ağacın kökünde UIViewRoot adını verdiğimiz bir sınıfın nesnesi bulunur.
 - JSF uygulaması aslında bir yada birden fazla görünüm (bileşen ağacı) ve bu görünümler üzerinde tanımlanan olayların işlenmesi için gereken mekanizmadan oluşmaktadır.
 - Her bir görsel bileşenin seçilen önyüz teknolojisi (örneğin JSP) için bir sunum dengi bulunur.

Java Server Faces

- Bir görsel bileşen ağacı üzerinde oluşan olayların çoğunluğu kullanıcı etkileşiminden kaynaklanır.
 - Bu olaylar ilgili olay işleyicilere gönderilip işlendikçe gösterilecek olan görünümde değişiklikler olabilir.
 - Bazı olaylar işlenirken oluşan hatalar yada doğrulamaların sonucu nedeni ile görsel bileşenler üzerinde değer değişiklikleri yapılmayabilir.

Java Server Faces

Java Server Faces

- Şu anda JSF uygulaması örnekleri daha çok JSP önyüz teknolojisi üzerine kuruludur. Ancak bunun ileride çok çeşitli yapılara yönelmesi kaçınılmazdır.
 - JSF kullanarak geliştirilebilecek olan önyüzün bir beceri üst sınırı yoktur.
- JSP önyüzü üzerine kurulu JSF uygulamaları Struts, Spring, Tiles, vb bir çok başka çatı ile entegre edilebilir.

Sun Referans Uyarlaması

- 2001 yılından bu yana geliştirilen JSF mimarisi 2004 yılı içinde 1.1 sürümüne ulaşın ve 2005 içinde çıkacak 1.2 sürümü ile tam olgunluğa ulaşacak bir referans uyarlamaya sahiptir.
 - Eksiksiz JSP desteği
 - Eksiksiz WAP desteği
 - Kısmi XUL desteği

MyFaces Uyarlaması

- Özgür bir JSF uyarlaması olarak planlanan ve 2004 sonunda bir Apache projesi haline gelen MyFaces şu anda 1.0.9RC1 (16 Mart 2005) sürümündedir.
 - Eksiksiz JSP desteği
 - Eksiksiz WAP desteği
 - Çok çeşitli ek bileşenler
- <http://myfaces.apache.org/>

MyFaces Uyarlaması

- MyFaces ek bileşenleri
 - Menü
 - Ağaç Görünümü
 - Kaydırma çubuğu
 - Sıralama Başlığı
 - Takvim
 - Dosya Yükleme
- MyFaces ek doğrulama sınıfları
 - Eposta
 - Kredi kartı
 - Düzgün deyim

MyFaces Uyarlaması

- Herhangi bir uyarlama ile geliştirilen bir uygulamayı yeniden derlemenize gerek olmadan MyFaces'a çevirebilirsiniz.
 - Uygulamanın /lib dizinlerinde yer alan JAR dosyaları yerine MyFaces'in JAR dosyalarını koyun.
 - Eğer eldeki uyarlama ile gelen ve asgari JSF beklentileri dışında gelen bir bileşen kullanıyorsanız o zaman o bileşenlerin JAR dosyası ayrı bir dosya olmalıdır. Bu dosyayı silmeyin.

Teşekkürler

